

Raadsstuk

Onderwerp: Welstandstoets gedeeltelijk op ambtelijk niveau

Registratienummer: 2012/458033

1. Inleiding

Een van de onderdelen van het project ‘Kostendekkend maken (bouw)leges’ is de mandatering van de welstandstoets. Nieuwe wetgeving maakt het mogelijk dat een onafhankelijke welstandscommissie die adviseert over aanvragen voor bouwactiviteiten niet meer verplicht is. Nu de Nota Ruimtelijke Kwaliteit is vastgesteld ligt het voor de hand de welstandstoets – die wel wettelijk verplicht blijft - per 1 maart 2013 voor reguliere aanvragen op ambtelijk niveau te laten plaatsvinden.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Te besluiten om vanaf 1 maart 2013 de welstandstoetsing op ambtelijk niveau af te doen bij reguliere aanvragen van een bouwwerk;
2. Te besluiten alleen bij grote of complexe plannen en ruimtelijke ontwikkelingen advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) te vragen;
3. Hiertoe tot en met 28 februari 2013 de verdeling van plannen die ter advisering aan de ARK worden voorgelegd in gezamenlijkheid (Afdeling Omgevingsvergunning en de ARK) te doen en het jaar 2013 als overgangs- en evaluatiejaar te gebruiken om te beoordelen of de juiste verdeling van plannen is gemaakt die voor advies worden voorgelegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit;
4. Te besluiten dat er nu nog geen financiële consequenties uit de nieuwe werkwijze voortvloeien.

3. Beoogd resultaat

Verdere professionalisering en efficiency door, met het oog op de lopende en komende bezuinigingen, slimmer, efficiënter en resultaatgerichter aan de slag te gaan. Het deels afschaffen van de welstandstoetsing door een externe commissie (de ARK) brengt versnelling en efficiency op het proces van vergunningverlening.

4. Argumenten

1.1. Begin 2013 wordt het wettelijk verplicht advies door een onafhankelijke welstandscommissie afgeschaft

Uit door het rijk in 2008 uitgevoerd onderzoek bleek dat sinds het werken met door de raad vastgesteld beleidsregels voor welstand (de welstandsnota/verplicht sinds 2004) het welstandstoezicht aanzienlijk is verbeterd. De noodzaak van (wettelijk) verplicht advies door een onafhankelijke welstandscommissie is daarmee achterhaald.

Het kabinet wil gemeenten meer ruimte geven voor de inrichting en versnelling van het proces van welstandsbeoordeling en vergunningverlening. Tegen die achtergrond besloot het kabinet in november 2011 de onafhankelijke welstandscommissie facultatief te maken. De wettelijk verplichte welstandstoets blijft wel bestaan. In verband met deze ontwikkelingen wordt het Besluit

Omgevingsrecht hoogst waarschijnlijk per 1 maart 2013 aangepast met de volgende tekstwijziging:

“Met betrekking tot een aanvraag voor een bouwactiviteit vragen burgemeester en wethouders ingeval zij het inwinnen van advies noodzakelijk achten om te kunnen beoordelen of het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft in strijd is met de redelijke eisen van welstand als bedoeld in artikel 2.10, eerste lid onder d. van de wet, advies aan de welstandscommissie dan wel de stadsbouwmeester.”

1.2. Het wettelijk kader wordt overgeheveld naar de nieuwe Omgevingswet.

De welstandsbepalingen zoals nu nog geregeld in de Woningwet, worden in de toekomst vrijwel zeker overgeheveld naar de nu in voorbereiding zijnde nieuwe Omgevingswet. Een wet die in de plaats komt van een groot aantal wetten, waaronder de huidige Wet Ruimtelijke Ordening.

De nieuwe wetgeving rond welstandsadviesering maakt deel uit van periodieke evaluatie naar mogelijkheden doelmatigheid en inzichtelijkheid van welstandsadviesering. Wettelijke vastlegging is meestal sluitstuk van een dergelijk proces.

1.3. De nieuwe nota ruimtelijke kwaliteit met bijlagen inclusief nota Dak(landschappen) is vastgesteld.

De vastgestelde instrumenten bieden een zeer gedetailleerd toetsingskader. Dit beleidskader is tot stand gekomen met een uitgebreide voorbereiding en participatie vooraf.

1.4. Het ambtelijk uitvoeren van de welstandstoets brengt versnelling en efficiency met zich mee.

Doordat niet voor alle plannen een extern advies hoeft te worden gevraagd, maar direct ambtelijk aan de Nota Ruimtelijke Kwaliteit inclusief nota Dak wordt getoetst wordt versnelling en efficiency in het proces bereikt. Hiermee levert dit een kostenbesparing op. De maatregel past in het programma “Haarlem presteert beter”.

1.5. Het deels afschaffen van een extern welstandsadvies past in het actieprogramma Minder Regels, Meer Service.

Vereenvoudiging van de welstandstoets is opgenomen in het actieprogramma Minder Regels, Meer Service 2012. Er zijn meerdere gemeenten die geen gebruik meer maken van een welstandscommissie of adviescommissie. De welstandstoets blijft in stand, maar wordt gedeeltelijk ambtelijk afgedaan.

2.1. De adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit wordt wel advies gevraagd over grotere en complexe projecten en ruimtelijke ontwikkelingen.

De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan na dit besluit worden ingezet waarvoor zij vooral bedoeld is en adviseren op hoofdlijnen over (integrale) ruimtelijke kwaliteit. De vergaderfrequentie van de commissie kan worden teruggebracht, afhankelijk van het planaanbod. Hierdoor zijn minder uren advies nodig van de externe leden van de commissie. De ARK blijft flexibel bijeen te roepen om vertraging in planprocessen tegen te gaan.

Door deze werkwijze wordt het mogelijk de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit sterker en taakgerichter in te zetten waardoor zij met name adviseert op hoofdlijnen en over integrale ruimtelijke kwaliteit.

Voor grote projecten wordt in principe de volgende definitie gehanteerd. Indien een plan meer dan één woning of meer dan 1000 m² betreft wordt advies van de ARK gevraagd; deze twee maten zijn gekoppeld aan de Wet ruimtelijke ordening. Daarnaast kan er sprake zijn van een politiek gevoelig belang, een groot maatschappelijk belang of een groot economisch belang.

Onder ruimtelijke ontwikkelingen vallen transformaties binnen en buiten bestaand stedelijk weefsel, gebiedsvisies, stedenbouwkundige programma's van eisen, ingrijpende infrastructurele werken, grootschalige woningbouwplannen of middelgrote plannen in gevoelige gebieden, monumentale structuren als integraal onderdeel van de stad en ten slotte brede visieontwikkeling of thema's op de stad zelf.

2.2 De ARK is tevens monumentencommissie in Haarlem, de werkwijze van advisering rondom gemeentelijke en rijksmonumenten blijft in stand.

Bij de integratie van schoonheidscommissie en monumentencommissie in 2004 en daarna integratie in de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit van beide vindt de advisering over monumenten zoals opgenomen in de Monumentenwet en Monumentenverordening in Haarlem plaats door de ARK. De huidige werkwijze voor gemeentelijke en rijksmonumenten in Haarlem blijft in stand.

3.1. In het maken van de verdeling van plannen wordt de komende maanden gezamenlijk geoefend.

In 2012 is al gestart met het oefenen met ambtelijke toetsing van kleine aanvragen. Hierbij zijn de adviezen steeds voorgelegd aan een commissielid van de ARK. Om de kwaliteit van het advies te waarborgen is een overgangperiode goed. In de eerste maanden van 2013 wordt de verdeling van plannen die wel of niet aan de ARK worden voorgelegd samen met een lid van de ARK gemaakt. De periode t/m 28 februari 2013 wordt daarom als leerperiode gezien.

3.1. 2013 wordt als overgangperiode gebruikt met een evaluatiemoment aan het einde van het jaar.

Eind 2013 zal middels een evaluatie bekeken worden of de verdeling van plannen naar tevredenheid verlopen is en of nog duidelijker criteria kunnen worden vastgelegd op grond waarvan plannen ambtelijk kunnen worden getoetst of niet. Bij vaststelling van het jaarverslag van de ARK 2013 kunnen eventuele aanpassingen in de werkwijze worden gemaakt ten behoeve van de verdeling in de jaren daarna.

4.1 Onduidelijk is nog hoeveel uren de leden van de ARK in de nieuwe opzet zullen adviseren.

Op dit moment is nog niet in te schatten welke financiële consequenties de nieuwe werkwijze zal hebben. Enerzijds zullen de leden van de ARK minder om advies gevraagd worden, anderzijds zal de advisering door ambtenaren plaatsvinden. De leden van de ARK declareren per uur. Ook dit zal in de evaluatie worden meegenomen.

5. Kanttekeningen

1.1. De onafhankelijke toetsing aan welstandscriteria kan onder druk komen te staan.

De onafhankelijkheid van plantoetsing op welstand kan deels onder druk komen te staan als politieke of bedrijfseconomische belangen een substantiële rol spelen. Echter de Nota Ruimtelijke Kwaliteit geeft duidelijke kaders aan waaraan getoetst wordt.

6. Uitvoering

Na inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving – naar verwachting 1 maart (of zoveel later) 2013 – uitvoering geven aan het toetsen op welstand van plannen door ambtenaren op basis van de Nota Ruimtelijke kwaliteit, met uitzondering van de aan de commissie ruimtelijke kwaliteit ter beoordeling voor te leggen plannen zoals genoemd onder beslispunt 2. Het protocol van de ARK wordt in overleg aangepast.

Om de juiste verdeling van plannen te waarborgen wordt in de beginperiode samen met de ARK de verdeling van plannen gemaakt. Hierna wordt periodiek in 2013 de verdeling van plannen en adviezen met de ARK besproken.

Eind 2013 evalueren de ARK en de afdeling Omgevingsvergunning de verdeling in plannen. Bij vaststelling van het jaarverslag van de ARK 2013 kunnen eventuele aanpassingen in de werkwijze worden gemaakt over de verdeling in de jaren daarna.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. vanaf 1 maart 2013 de welstandstoetsing op ambtelijk niveau af te doen bij reguliere aanvragen van een bouwwerk;
2. alleen bij grote of complexe plannen en ruimtelijke ontwikkelingen advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) te vragen;
3. hiertoe tot en met 28 februari 2013 de verdeling van plannen die ter advisering aan de ARK worden voorgelegd in gezamenlijkheid (Afdeling Omgevingsvergunning en de ARK) te doen en het jaar 2013 als overgangs- en evaluatiejaar te gebruiken om te beoordelen of de juiste verdeling van plannen is gemaakt die voor advies worden voorgelegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit;
4. dat er nu nog geen financiële consequenties voortvloeien uit de nieuwe werkwijze.

Gedaan in de vergadering van

De griffier

De voorzitter